

Віктор Косаківський
(Вінниця)

СУЧАСНИЙ СТАН ПОЛЬОВИХ ЕТНОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВІННИЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

Протягом 2003–2008 років студентами спеціалізації «Українознавство» (спеціальності «Українська мова, українська література і українознавство», «Музика і українознавство», «Історія та українознавство») ВДПУ ім. М. Коцюбинського здійснили активні й широкомасштабні дослідження усної народної творчості, звичаїв і обрядів українського народу. Дослідження проводилися в межах вивчення навчальної дисципліни «Етнографія України» як самостійна робота [1, с. 27–29]. Для успішного виконання цього виду навчальної діяльності студентам було запропоновано спеціально розроблені «Завдання для самостійної роботи» [2, с. 11–45]. У зв'язку з переходом на кредитно-модульну систему навчання самостійна робота студентів перепланована в навчально-дослідницьку та наукову [3, с. 16–19].

Виконані згідно із цією програмою завдання студенти оформлювали у вигляді творчих робіт та здавали на кафедру етнології ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Частина цих робіт ілюстрована. У працях, присвячених усній народній творчості, містяться фото реципієнтів, а в роботах про звичаї і обряди є сучасні та давні світлини. Значну частину фольклорних зразків студенти подавали в аудіозаписах. Їх розшифровують студенти спеціальності «Музика і українознавство». Добре ілюстрованими є теми, присвячені топоніміці, ремеслам та промислам, народному одягу та народній архітектурі.

Праці архівуються. Для цього розроблено відповідну систему, за якою створено фонди, описи, справи. Номер фонду відповідає номеру області в алфавітному порядку (наприклад, Вінницька область за алфавітом стоїть перша, тому і її фонд має № 1). У межах фонду здійснено поділ на описи. Їм відповідає нумерація районів також в алфавітному порядку. Наприклад, Барський район Вінницької області у списку перший, тому йому присвоєно й опис № 1 і т. д. Студентські роботи оформляються у справи і в межах опису (району) нумеруються згідно з порядком надходжен-

ня. У такий спосіб формуються фонди, описи і справи по кожній області України.

Переважна більшість матеріалів, зібраних студентами, походить із Вінниччини. Менше їх із Хмельниччини, а решта областей (переважно сусідніх із Поділлям), представлені лише окремими дослідженнями.

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 1)

Барський район (опис 1).

О. Мазур проводила дослідження в с. *Українське*; О. Маєвська – у с. *Митки*; С. Мирчук – у селах *Клебанки* та *Глинянка*; С. Мазур, Ю. Олійник, С. Тимчук та С. Пилипчик – у с. *Каршиків*; Л. Мукоїд та І. Губчакевич – у с. *Шипинки*; А. Мазур – у с. *Ялтушків*; Ю. Москалюк – у м. *Бар*; А. Каплінський – у с. *Червоне*; Г. Швець – у смт *Копайгород*, с. *Польове*; І. Ткачук – у с. *Верхівка*; І. Тупчій – у смт *Копайгород*; А. Мазур – у селах *Ялтушків* та *Підлісний Ялтушків*; О. Гончарук – у с. *Степанки*; В. Оборозна – у с. *Володіївці*.

Бершадський район (опис 2).

В. Дросова, Н. Блаженко та І. Клибанська проводили дослідження в с. *Маньківка*; Ю. Кондренкова – у с. *Пилипонівка* (росіяни-старобрядці); Т. Єгорова – у с. *Велика Киріївка*; Н. Конелюк, І. Комар, О. Вітренко та І. Дроненко – у с. *Баланівка*; С. Довгун – у с. *Яланець*; Л. Дяк та О. Мацько – у с. *Війтівка*; Л. Гевел – у с. *Шляхова*; Н. Осадчук – у селах *П'ятківка* та *Устя*; А. Хворостяна – у с. *Берізки-Бершадські*; Т. Дабіжа – у с. *Шумилово*.

Вінницький район (опис 3).

О. Войтко проводила дослідження в с. *Зарванці*; Т. Ілик, І. Гижа – у с. *Велика Стадниця*; Н. Авраменко і Т. Корнійчук – у с. *Якушинці*; І. Галюк, О. Здор – у с. *Лисогора*; В. Гончарук – у с. *Сокиринці*; Т. Лисак – у с. *Цвіжин*; Т. Гончар – у селах *Слобода-Дашковецька* і *Майдан*; В. Гальянова – у с. *Лука-Мелешківська*; Л. Гедз – у с. *Писарівка*; М. Шалімова – у с. *Вінницькі Хутори*; І. Герцун, В. Бережанська – у с. *Малі Крушлинці*; В. Романюк – у с. *Стрижавка*; І. Хоменко, В. Ку-

лаковська – у смт *Вороновиця*; Л. Гедз – у с. *Писарівка*; В. Фараонова, Т. Дорошук – у с. *Медвідка*; Г. Щербань – у с. *Михайлівка*; Мартинюк О. – у с. *Партурівці*; Н. Рудницька – у с. *Бохоники*; О. Воєдинович – у с. *Мізяківські Хутори*; О. Романенко – у с. *Сосонка*.

Гайсинський район (опис 4).

І. Стасюк проводила дослідження в м. *Гайсин*; О. Кондратюк – у с. *Тимар*; Н. Дідиченко – у с. *Щурівці*; Т. Ковтун – у с. *Карбівка*; С. Цвігун, Т. Момот – у с. *Кіблич*; Т. Шахрай – у с. *Сокільці*; З. Варченко, Н. Кравченко, З. Марченко, Т. Гуральнік і Н. Іванченко – у с. *Краснопілка*; Н. Осадча – у с. *Бубнівка*; Л. Мамей – у с. *Грузьке*; Н. Андрущак – у с. *Кисляк*; Т. Матвієнко – у с. *Кузьминці*; І. Карпишена – у с. *Мітлинці*.

Жмеринський район (опис 5).

Н. Сітарська, А. Ясинська, Ю. Іванова, Н. Шевцова проводили дослідження в м. *Жмеринка*; С. Григор'єва, Я. Сваричевська, М. Семенюк – у смт *Браїлів*; Т. Кондратюк – у с. *Олександрівка*; К. Подоляк і Т. Мацькова – у с. *Сербинівці*; І. Драчук і О. Соушко – у с. *Почапинці*; Ю. Трикозюк – у с. *Лисогірка*; К. Подоляк – у с. *Слобода-Межирівська*; І. Валіхновська – у с. *Северинівка*; А. Горбачова – у с. *Рів*; Г. Гребенюк, В. Поліщук – у с. *Могилівка*; Н. Андрушкова – у с. *Мартинівка*; Н. Шевцова – у с. *Дубова*.

Іллінецький район (опис 6).

Ю. Костюченко проводила дослідження в с. *Слобідка*; І. Бендата – у с. *Привільне*; Ю. Купрій, Т. Момот – у с. *Тягун*; В. Білаш, Н. Крушеницька і Ю. Поздрань – у с. *Даньківка*; Л. Деревенко, В. Мельник – у с. *Бабин*; О. Нечипорук, Л. Притула – у м. *Іллінци*; Л. Брянська і О. Брянська та Л. Біншовська – у с. *Жадани*; А. Матяш – у с. *Пархомівка*; Л. Брянська та Л. Загрія – у с. *Сорока*; Н. Тодоровська – у смт *Дашів*; Л. Мазур – у с. *Китайгород*; О. Степанюк – у с. *Романово-Хутір*; Н. Яткевич – у с. *Якубівка*; Мазур Н. – у с. *Красненке*; І. Козаченко – у с. *Криштопівка*.

Калинівський район (опис 7).

І. Гижа проводила дослідження в с. *Великі Кутинці*; Т. Сарахан і В. Гнатюк – у с. *Лісова Лисівка*; І. Музика, О. Бабій, О. Адамчук, О. Струбчевська, О. Мартинюк, О. Зотікова – у с. *Павлівка*; О. Бабій, А. Розман, В. Іщук – у м. *Калинівка*; Н. Кравчук – у с. *Сальник*; І. Борисюк – у с. *Кам'яногірка*; Т. Музика, Т. Мельник – у с. *Пиків*; І. Пиндик – у с. *Байківка*; О. Шмалій, Л. Шмалій, В. Пастернак –

у с. *Гушинці*; Т. Бондар – у с. *Комунарівка*; Є. Изваріна – у с. *Іванів*; О. Волошина, В. Гадомський – у с. *Заливанищина*; І. Фалатюк – у с. *Жигалівка*; Т. Самойлюк – у с. *Хомутиці*; К. Афанасьєва – у с. *Глинськ*; О. Бабій – у с. *Дружелюбівка*; О. Філозова, І. Пиндик – у с. *Грушківці*; Н. Катеринич – у с. *Писарівка*; Т. Мельник – у с. *Старий Пиків*; А. Волинець – у с. *Корделівка*; І. Біляк – у с. *Дружне*; М. Мартинюк – у с. *Лемешівка*.

Козятинський район (опис 8).

О. Кондратюк, Н. Кондратюк проводили дослідження в с. *Марківці*; Ю. Древенчук і Л. Жеребецька – у с. *Самгородок*; Ю. Жорноклей – у с. *Вернигородок*; О. Кондратюк – у с. *Комсомольське*; О. Хаверчук – у с. *Сошанськ*; Ю. Миколюк – у с. *Каролівка*; Садова Н. – у с. *Вовчинець*; Т. Рудь, І. Тодчук – у с. *Махаринці*; Осінська Л., Ковальчук Ю. – у с. *Блажіївка*; І. Житкевич, Н. Шлапак, Н. Горобець, О. Камінська, Т. Бобкова – у м. *Козятин*; І. Гуменюк – у с. *Вівсяники*; Н. Горобець – у с. *Журбинці*; В. Мельник – у с. *Перемога*.

Крижопільський район (опис 9).

Т. Гончарук проводила дослідження в с. *Зеленянка*; В. Танасогло і С. Чепурко – у с. *Городків*; Р. Килімник – у с. *Висока Гребля*; Т. Форостенко, Л. Ласауда – у с. *Вільшанка*; Р. Килімник – у с. *Тернівка*; В. Ростківська – у с. *Заболотне*; С. Балабан – у с. *Левково*.

Липовецький район (опис 10).

В. Бережанська, В. Чубатюк, С. Сімченко, Т. Загорулько, О. Навроцький проводили дослідження в смт *Липовець*; Л. Лебідь і Ю. Щур (Петришена) – у смт *Турбів*; В. Чубатюк – у с. *Щаслива*; О. Нечипорук – у с. *Пісочин*; Л. Босюк – у с. *Іванька*; В. Гнатюк, Т. Четвер, О. Камінська – у с. *Нова Прилука*; Ю. Олійник – у с. *Костянтинівка*; І. Григорук – у с. *Зозів*; І. Стасюк – у с. *Козинці*.

Літинський район (опис 11).

І. Губчакевич проводила дослідження в с. *Пеньківка*; О. Купріянова – у селах *Кожухів*, *Дашківці*, с. *Іскринці*; Н. Ісаєва, Т. Яцик, О. Ковальчук – у с. *Уладівка*; О. Зайцева, О. Грибельська – у с. *Борків*; О. Василич – у с. *Селищ*; О. Буга – у с. *Багринівці*; Т. Демченко – у с. *Івча*; О. Гладун – у селах *Дяківці* і *Кусиківці*; В. Чорна – у смт *Літин*.

Могилів-Подільський район (опис 12).

Т. Орлова проводила дослідження в с. *Карпівка*; І. Кошельник – у с. *Садківці*; А. Кардаш,

А. Гавінчук – у с. *Кукавка*; В. Гуліч – у с. *Хоньківці*; В. Тесленко – у с. *Грушка*; Л. Кулівар – у с. *Озаринці*; О. Байлюк – у смт *Вендичани* і с. *Сугаки*; О. Тісменецька – у с. *Слобода-Шлишковецька*; К. Христенчук – у м. *Могилів-Подільський*; Н. Торська – у смт *Вендичани*.

Мурованокуриловецький район (опис 13).

Т. Гуржій, Б. Краєвський проводили дослідження в с. *Вищеольчедаїв*; С. Маруняк – у с. *Курашівці*; Т. Коноваленко – у с. *Котюжани*; П. Петруняк – у с. *Біляни*; Л. Озеранська, Л. Серветнік – у с. *Вербовець*; Т. Ольшевська – у с. *Наддністрянське*; В. Соловей – у с. *Роздолівка*; І. Яремчук – у с. *Деришова*; Ю. Никончук, К. Онуфрійчук – у смт *Муровані Курилівці*; І. Бабійчук – у с. *Обухів*.

Немирівський район (опис 14).

І. Усаченко, Ю. Наконечна та О. Костишина проводили дослідження в смт *Брацлав*; О. Титко – у с. *Боблів*; В. Марценюк – у селах *Паланка* і *Вигнанка*; Л. Непийвода – у с. *Медвежа*; О. Савченко – у селах *Коржівка* і *Вовчок*; Н. Даниленко – у с. *Стрільчинці*; Н. Дзюбак – у с. *Обідне*; Ю. Бакало – у м. *Немирів*; І. Усаченко – у с. *Гравівиці*; І. Григораш – у с. *Криківці*; І. Хоменко – у с. *Сокілець*; М. Коряковцева – у с. *Самчинці*; О. Сологуб – у с. *Байраківка*; Я. Кравчук – у с. *Юрківці*; Ю. Довгоп'ята – у с. *Гравівиці*.

Оратівський район (опис 15).

Л. Івахненко, В. Білаш, Л. Святецька проводили дослідження в смт *Оратів*; І. Немерована – у с. *Фронтівка*; Л. Ямкова – у с. *Яблуновиця*; Т. Марченко – у с. *Кожанка*; В. Пригула і А. Безпалько – у с. *Скоморошки*; Т. Бурмістр – у с. *Вербівка*; Т. Музика – у с. *Кошлани*; О. Ковальчук – у с. *Закриниччя*; Н. Никифорова, Л. Мортко – у с. *Велика Ростівка*; Т. Побережець – у с. *Медівка*; Н. Милятинська – у с. *Сологубівка*.

Піщанський район (опис 16).

О. Куляс та С. Куляс проводили дослідження в с. *Болган*; Т. Криклива – у с. *Чорномин*; Р. Горділа – у с. *Студена*.

Погребіщенський район (опис 17).

І. Єсіпова проводила дослідження в с. *Малинки*; В. Дячкова – у с. *Очеретня*; Н. Катеринич – у с. *Збаражівка*; М. Мельник і І. Мельник – у с. *Павлівка*; А. Семко, Ю. Корчевська – у м. *Погребіще*; М. Кучинська, Т. Момот – у с. *Станилівка*; Н. Целованська – у с. *Старостинці*; Т. Гармідер – у с. *Дзюньків*;

Н. Бабич – у с. *Ширмівка*; Л. Черкас – у с. *Педоси*.

Теплицький район (опис 18).

С. Довгань проводив дослідження в с. *Орлів*; В. Головкіна, О. Цвіркун, В. Даценко – у с. *Соболівка*; М. Пилипак, Н. Кузик і Н. Продан – у с. *Брідок*; Н. Тигипко – у с. *Мишарівка*; О. Тарасюк – у с. *Розкошівка*; О. Плахотнюк, Н. Мельничук – у с. *Петрашівка*; М. Римар – у с. *Мала Мочулка*.

Тиврівський район (опис 19).

Л. Рибак проводила дослідження в селах *Сутиски* і *Пилява*; Н. Коваль, Р. Бегас, І. Тітова, О. Лисенко, О. Блащук – у м. *Гніваний*; Я. Свентух, А. Свентух – у с. *Гута-Бушинецька*; О. Шпак – у с. *Кліщів*; Г. Зозуля, А. Маринчук – у смт *Тиврів*; І. Тузюк – у с. *Кальнишівка*; Л. Іщенко – у с. *Бушинка*; М. Вергелес – у с. *Сутиски*; А. Книжна – у с. *Борсків*; Т. Сауляк – у с. *Красне*.

Томашпільський район (опис 20).

Н. Ратушняк проводила дослідження в с. *Високе*; Т. Музика, М. Заремба, Г. Полтавська – у с. *Стіна*; Р. Бегас – на ст. *Ваняряка*; Парамаш Н. – у с. *Ваняряки*; А. Стахова – у с. *Липівка*.

Тростянецький район (опис 21).

А. Бова, А. Шпичак проводили дослідження в м. *Тростянець*; А. Стогній – у с. *Ілляшівка*; Т. Садовська – у селах *Тростянець* і *Миронівна*; О. Костишина, Г. Западнюк – у с. *Тростянички*; І. Кутковська – у с. *Савинці*; Т. Ситник – у с. *Козинці*; О. Денисенко, В. Романюк – у с. *Верхівка*; Т. Суручан – у с. *Нова Ободівка*; Я. Баленчук – у с. *Четвертинівка*; Н. Валах – у с. *Демківка*; Г. Дибенко – у с. *Оляниця*; О. Пензюр – у с. *Капустяни*;

Тульчинський район (опис 22).

О. Свиргун і Ю. Колодій, В. Комісар проводили дослідження в с. *Крищенці*; О. Погрібняк – у с. *Холодівка*; В. Кохан – у с. *Богданівна*; О. Климчук – у с. *Юрківка*; В. Комісар, А. Курдій – у м. *Тульчин*; І. Мовчан – у с. *Тиманівка*; О. Ковальчук – у с. *Торків*; О. Рогатюк, А. Зайчук – у с. *Василівка*; В. Шпуна – у с. *Білоусівка*; Т. Баландюк, О. Немчук – у с. *Левківці*; Т. Поливана, О. Дерун, О. Корпало, Н. Калетнік, С. Олійник – у смт *Шпиків*; Н. Валах – у с. *Зарічне*; Л. Загрія – у с. *Сільниця*; О. Заїкіна – у с. *Кинашів*.

Хмільницький район (опис 23).

С. Загнибіда проводила дослідження в селах *Крупин* і *Подорожна*; А. Корнієнко – у селах

Сербанівка і Дібровка; О. Киричук і О. Оста-шевська – у с. *Уланів*; Ю. Мовчан, О. Паршивлюк, Г. Гейко – у с. *Маркуші*; Л. Коцюр, А. Корнієнко, М. Гончар, М. Філь – у м. *Хмільник*; Т. Музика – в с. *Кривошиїнци*; Л. Поліщук – у с. *Зозулинці*; О. Поліщук – у с. *Білий Рукав*; І. Лоїк, Л. Коцюр – у с. *Великий Митник*; Т. Яцик – у с. *Уладівка*; І. Степанюк – у с. *Чу-динівці*; М. Гончар – у с. *Скаржниця*; Л. Пусто-войт – у с. *Малий Митник*; О. Мінківська – у с. *Кустівці*; О. Завальна – у с. *Жданівка*.

Чернівецький район (опис 24).

О. Годз проводила дослідження в с. *Мо-ївка*; Ю. Будняк – у с. *Чайнка*; О. Попадюк, Н. Стрілець, Т. Антонюк – у смт *Чернівці*; Н. Стрілець, Р. Крижанівський – у с. *Мазурів-ка*; В. Ставнійчук – у с. *Борівка*; Н. Сітарська – у с. *Букатинка*; В. Остапчук – у с. *Березівка*; Ю. Редько, О. Синчишина – у с. *Бабчинці*; Д. Андріяш – у с. *Сокіл*.

Чечельницький район (опис 25).

Т. Атаманенко і Т. Блиндур проводили до-слідження в с. *Вербка*; О. Дідик – у смт *Чечель-ник*; І. Цибульській, О. Дідик – у смт *Ольго-піль*; Н. Бевзюк – у с. *Берізки-Чечельницькі*.

Шаргородський район (опис 26).

Н. Горенюк проводила дослідження в с. *Плебанівка*; О. Мазур і Д. Цибрій – у с. *Пе-репільчениці*; В. Підпалюк, І. Саулко – у селах *Гибалівка, Шостаківка*; Н. Сітарська – у с. *Па-синки*; Т. Сгорова – у с. *Козлівка*; І. Сайнецька – у селах *Калитинка і Покутино*; А. Маляр-чук – у с. *Семенівка*; Н. Білоконь, О. Наумчак, І. Рябоконь – у с. *Юхимівка*; М. Кулик (Брез-денюк) і А. Загнітецька – у с. *Клекотина*; Н. Медончак, Н. Молдован – у с. *Копистерин*; О. Кострубей – у с. *Стрільники*; А. Кубен-ко, К. Пірус, Л. Неволіна – у с. *Рахни-Лісові*; С. Парнета і Г. Куцолабська – у с. *Мурафа*; О. Мазур, А. Ясинська – у с. *Садківці*; А. Кар-даш – у м. *Шаргород*; С. Мельник – у с. *Хомен-ки*; Т. Кравчук – у с. *Покутино*; О. Деркач – у с. *Пасинки*; Т. Пилипчук – у с. *Івашківці*.

Ямпільський район (опис 27).

А. Бобецька, В. Кудима проводила дослі-дження в с. *Писарівка*; І. Бакай, Г. Садовська – у м. *Ямпіль*; Г. Садовська – у с. *Миронівка*; М. Вижга – у с. *Придністрянське*; В. Слободя-нюк – у селах *Русави і Гонорівка*; І. Андрона-тій, Г. Садовська – у с. *Тростянець*; В. Головки-на – у с. *Ярове*; В. Мельник – у с. *Петрашівка*; І. Статнік – у с. *Качківка*; І. Сандульська – у с. *Франківка*.

м. Вінниця (опис 28).

Н. Тараненко, К. Муляренко, Н. Янкова, Л. Панчук, О. Мельник, Т. Смоленська, Н. Дени-сюк, Г. Щавінський, Т. Момот, О. Поліщук про-водили етнографічні дослідження в м. *Вінниця*.

ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 5)

Баранівський район (опис 2).

Ю. Древенчук проводила дослідження в с. *Остріжок*; В. Прус – у с. *Зелений Гай*.

Бердичівський район (опис 3).

А. Хоцянівська проводила дослідження в м. *Бердичеві*.

Овруцький район (опис 15).

Ю. Трикозюк проводила дослідження в с. *Негоди*; А. Никончук – у с. *Листвин*; А. Гон-чар – в Овруцькому районі.

Радомишльський район (опис 18).

Н. Целованська проводила дослідження в м. *Радомишлі*.

Черняхівський район (опис 21).

Н. Фасоля проводила дослідження в смт *Черняхів*.

Чуднівський район (опис 22).

Л. Климчук проводила дослідження в смт *Чуднів*.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 8)

Городенківський район (опис 4).

В. Кузик проводив дослідження в с. *Пото-чище*.

Коломийський район (опис 8).

О. Кондратюк проводила дослідження в с. *Вербіж*.

Надвірнянський район (опис 10).

К. Муляренко проводила дослідження в с. *Зелена*.

Рогатинський район (опис 11).

В. Попович, З. Цюняк, Н. Попович прово-дили дослідження в с. *Княгиничі*.

КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 9)

Білоцерківський район (опис 2).

М. Цвірова проводила дослідження в с. *Трушки*, м. *Біла Церква*; А. Добронрави-на – у селах *Олійникова Слобода, Матюші*, м. *Біла Церква*; Л. Коробка – у с. *Озерно*.

Володарський район (опис 8).

О. Ковальчук проводила дослідження в смт *Володарка*.

Сквирський район (опис 18).

Г. Янголь проводила дослідження в с. *Кривошійніці*; О. Мельник – у с. *Безпечна*.

Тетіївський район (опис 21).

І. Мініч проводила дослідження в с. *Теліженці*.

КИРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 10)

Гайворонський район (опис 3).

Т. Макеєва проводила дослідження в с. *Соломія*; О. Хоменко – у с. *Кидрасівка*.

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 13)

Перемишлянський район (опис 11).

І. Пиндик проводила дослідження в с. *Іванівка*.

Турківський район (опис 19).

О. Мазур проводила дослідження в с. *Яворів*.

ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 15)

Колимський район (опис 12).

О. Бернацька проводила дослідження в с. *Баштанків*.

Котовський район (опис 14).

Н. Орловська проводила дослідження в м. *Котовськ*.

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 16)

Котовський район (опис 8).

Т. Момот проводила дослідження в с. *Максимівка*.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 19)

Бережанський район (опис 1).

К. Муляренко проводила дослідження в с. *Волоховець*.

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 22)

Білогірський район (опис 1).

С. Приставчук проводила дослідження в с. *Соснівка*; Л. Цибульська – у с. *Корниця*.

Віньковецький район (опис 2).

Л. Гусякова проводила дослідження в с. *Петрашівка* (росіян-старообрядців).

Деражнянський район (опис 5).

А. Леськова проводила дослідження в с. *Зяньківці*; А. Ханицька – у с. *Радівці*.

Дунаєвецький район (опис 6).

І. Зелененька проводила дослідження в м. *Дунаївці* та с. *Торків*.

Красилівський район (опис 9).

П. Чепіль проводив дослідження в м. *Красилові*; М. Князевич, Л. Назарчук – у с. *Дружне*; М. Столярчук – у с. *Чепелівка*.

Летичівський район (опис 10).

Т. Дощин, А. Лесьова, І. Луцишина, Т. Журавська проводили дослідження в смт *Летичів*; О. Олійник – у с. *Суслівці*; О. Варцаба – у с. *Лисогірка*.

Новоушицький район (опис 11).

І. Русланова проводила дослідження в с. *Нова Гута*.

Полонський район (опис 12).

К. Нагрибецька проводила дослідження в м. *Полонне* та с. *Сасанівка*; Л. Димінська – у с. *Котюржинці*.

Старокостянтинівський район (опис 14).

Л. Осінська проводила дослідження в с. *Іванківці*; В. Фараонова – у селах *Драчі і Самчики*; О. Степанюк – у с. *Попівці*; Т. Немченко – у м. *Старокостянтиніві*.

Старосинявський район (опис 15).

Ю. Куць проводила дослідження в с. *Пилява*; Л. Осінська – у смт *Стара Синява* і с. *Іванківці*; О. Барало – у с. *Адампіль*.

Теофіпольський район (опис 16).

І. Пуштук, Л. Пуштук, Т. Тернушак проводили дослідження в с. *Гальчинці*; М. Євтушок – у с. *Медисівка*.

Шепетівський район (опис 19).

О. Осадчук проводила дослідження в с. *Новичі*; Ю. Вякк – у смт *Грицив*.

ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 23)

Канівський район (опис 7).

Н. Авраменко проводила дослідження в с. *Куриловка*.

Монастирищенський район (опис 12).

О. Кухарчук проводила дослідження в с. *Сатанівка*; Л. Федорова – у с. *Цибулів*; Н. Кудин – у Монастирищенському районі.

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ (фонд 24)

Кельменецький район (опис 4).

Н. Задорожна проводила дослідження в с. *Неменівка*.

Сокирянський район (опис 8).

А. Жалюк проводила дослідження в с. *Ломачинці*; І. Белік – у м. *Новодністрівськ*.

Отже, як видно з вищенаведеного переліку, протягом останніх п'яти років студенти спеціалізації «Українознавство» провели значну кількість індивідуальних фольклорно-етнографічних експедицій у багато населених пунктів Вінниччини та інших областей України. Кількісні показники наведено в таблиці № 1:

Як бачимо з таблиці, за цей період у Вінницькій області над збором фольклорно-етнографічних матеріалів працювало 449 студентів (з 517) у 325 населених пунктах (з 393).

Таким чином, великим загоном молодих дослідників – студентів спеціалізації «Українознавство» ВДПУ ім. М. Коцюбинського, у кількості 517 осіб, проведено експедиції в 393 населені пункти України. При цьому абсолютна більшість обстежених населених пунктів (325) – це села, селища і міста Вінницької області, тобто Південно-Східного Поділля. Загальна кількість справ на жовтень 2008 року, які занесено до реєстру, становить 1798 одиниць.

Зібраний у ході цих експедицій матеріал активно використовується студентами в навчальній і науково-дослідній роботі.

При підготовці до багатьох семінарських занять з навчальної дисципліни «Етнографія України», таких, як «Символіка української народної пісні», «Сватання», «Коровайний обряд», «Барвінковий обряд», «Розплітання коси», «Покривання молодої», «Святий вечір», «Коляда – Різдво», «Щедрий вечір», «Весняні свята та обряди», «Веснянкові хорооди», «Ой на Івана, ой на Купала», «Осінні свята і обряди», студенти широко застосовують на практиці здобуті в ході особистих польових досліджень матеріали [3, с. 38–52].

Зібрані матеріали також стають основою багатьох курсових та дипломних робіт. Серед кращих дипломних проєктів останніх років слід відзначити такі студентські дослідження: «Історико-етнографічне дослідження с. Стрільники Шаргородського району Вінницької області» О. Кострубей, «Історико-етнографічне дослідження с. Стрільченці Немирівського району Вінницької області» Н. Даниленко, «Історико-етнографічне дослідження с. Гута Бушинецька Тиврівського району Вінницької області» Я. Свентух, «Пісенний фольклор Східного Поділля (на матеріалах польових фольклорно-етнографічних досліджень)» Н. Кушнір та ін.

Випускники спеціалізації «Українознавство» активно продовжують розпочату у вищій наукову роботу. Досить назвати імена

Максима Пилипака, Сергія Довганя, Світлани Загнибіди, які займаються науковими дослідженнями в ІМФЕ ім. М. Т. Рильського.

Для ширшого ознайомлення громадськості з результатами фольклорно-етнографічних досліджень, які проводяться молодими вченими, та з метою популяризації народного мистецтва подільського краю Вінницьке обласне управління культури і туризму спільно з Вінницьким обласним центром народної творчості і Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського в рамках обласної Програми збереження і розвитку народної творчості, художніх промислів і ремесел на період до 2005 року підготували і видрукували науковий збірник «Матеріали до етнології Поділля: польові дослідження» [4]. Це перший науковий збірник про народну культуру Поділля, який сформовано переважно на результатах польових фольклорно-етнографічних досліджень студентів спеціалізації «Українознавство». До друку готується другий випуск.

Отже, сьогодні студенти спеціалізації «Українознавство» ВДПУ ім. М. Коцюбинського – надійна молода зміна, яка гідно продовжує справу великої когорти українських фольклористів та етнологів.

Література

1. Програми навчальних дисциплін спеціалізації «Українознавство» для спеціальностей «Музика та українознавство» і «Українська мова, українська література та українознавство» / автор-укладач В. А. Косаківський. – Вінниця : ВДПУ, 2006. – 84 с.

2. Завдання для самостійної роботи з навчальних дисциплін: «Основи українського народознавства», «Етнографія України», «Етнографічне музеєзнавство», «Методика викладання українознавства», «Етногеографія та краєзнавство», «Етнодемографія» / Методичні рекомендації для спеціальностей «Музика та українознавство» і «Українська мова, українська література та українознавство» / укладач В. А. Косаківський. – Вінниця : ВДПУ, 2006. – 64 с.

3. Методичні матеріали до курсу «Етнографія України». Для студентів спеціальностей «Музика та українознавство», «Українська мова, українська література та українознавство», «Історія та українознавство» / автор В. А. Косаківський. – Вінниця : ВДПУ, 2007. – 96 с.

4. Матеріали до етнології Поділля: польові дослідження / за науковою редакцією В. А. Косаківського. – Вінниця, 2005. – Вип. 1. – 148 с.

Таблиця №1

Фонд	Область	Опис	Район	Кількість обстежених населених пунктів	Кількість сту-дентів, які в обстеженні
1	Вінницька	1	Барський	16	18
		2	Бершадський	11	16
		3	Вінницький	21	26
		4	Гайсинський	12	17
		5	Жмеринський	12	19
		6	Іллінецький	15	23
		7	Калинівський	21	35
		8	Козятинський	13	22
		9	Крижопільський	7	8
		10	Липовецький	9	16
		11	Літинський	12	12
		12	Могилів-Подільський	11	11
		13	Мурано-куриловецький	10	13
		14	Немирівський	17	17
		15	Оратівський	11	15
		16	Піщанський	3	4
		17	Погребищенський	10	13
		18	Теплицький	7	12
		19	Тиврівський	11	16
		20	Томашпільський	5	7
		21	Тростянецький	13	15
		22	Тульчинський	14	23
		23	Хмільницький	17	22
15	Одеська	12	Колімацький	1	1
		14	Котовський	1	1
16	Полтавська	8	Котовський	1	1
19	Тернопільська	1	Бережанський	1	1
22	Хмельницька	1	Білогірський	2	2
		2	Вінковецький	1	1
		5	Деражнянський	2	2
		6	Дунавецький	2	1
		9	Красилівський	3	4
		10	Летичівський	3	6
		11	Новоушицький	1	1
		12	Полонський	3	2
		14	Старокостянтинівський	5	4
		15	Старосинявський	4	3
		16	Теофіпольський	2	4
		19	Шепетівський	2	2
23	Черкаська	7	Канівський	1	1
		12	Монастирищенський	3	3
24	Чернівецька	4	Кельменецький	1	1
		8	Сокирянський	2	2
				393	517
		24	Чернівецький	9	13
		25	Чечельницький	4	5
		26	Шаргородський	21	29
		27	Ямпільський	11	12
		28	м. Вінниця	1	10
5	Житомирська	2	Баранівський	2	2
		3	Бердичівський	1	1
		15	Овруцький		3
		18	Радомишльський	1	1
		21	Черняхівський	1	1
		22	Чуднівський	1	1
8	Івано-Франківська	4	Городенківський	1	1
		8	Коломийський	1	1
		10	Надвірнянський	1	1
		11	Рогатинський	1	3
9	Київська	2	Білоцерківський	5	3
		8	Володарський	1	1
		18	Сквирський		2
		21	Тетіївський	1	1
10	Кіровоградська	3	Гайворонський		2
13	Львівська	11	Перемішлянський	1	1
		19	Турківський	1	1